

הנחיות לקראת ראש השנה הסמוך לשבת בעניין חפיפה וטבילה (ערייה תשע"ד)

לקראת ראש השנה הבעל"ט ושבת קודש הסמוכה אליו צפויות לעלות שאלות רבות סביב נושא הטבילה ודיני החציצה. להלן נפרט ונבאר את ההלכות הקשורות לנושאים אלו.

הקדמה

טבילה בזמנה הינה ערך גדול מאוד ועל אף החשיבות הרבה המופיעה בהלכה של סמיכות החפיפה לטבילה אין לדחות את הטבילה במהלך ימי ראש השנה והשבת הסמוכה אליה. בכל אופן יש לבצע מספר הכנות לפני החג כפי המופיע להלן.

טבילה בליל חג ראשון

אשה שאירעה טבילתה בליל חג ראשון תנהג כבכל ערב שבת דהיינו לפני החג תעשה רחיצה וחפיפה היטב בסמוך לכניסת החג, תאסוף שערותיה קלות על מנת למנוע קשרים וסיבוכים בשערה, ואחר בדיקה תטבול כמו בכל ערב שבת. חשוב להקפיד במקומות בהם נצרך תיאום עם הבלנית לעשות כן לפני החג. וכן יש להקפיד על זמנים בעת זו.

טבילה בליל החג השני

חפיפה ורחיצה יסודית (הכוללת חפיפת הראש ושאר מקומות שיער בגוף, בית הסתרים ומקומות הקמטים, ציפורניים וכו') ככל דיני חפיפה המתבצעות בערב החג הראשון (דהיינו יום רביעי לפני כניסת החג). יש להשתדל להימנע מכל חציצה מהחפיפה עד הטבילה.

לפני הטבילה יכולה לרחוץ את אותו מקום במים חמים ולשטוף כל גופה במים פושרים (ויש מקום לשטוף אף במים חמים איבר איבר ביו"ט ובפרט אם מקורם בדוד שמש וכן ניתן לעשות שימוש בסבון נוזלי ומרכז שיער נוזלי), ותעבור בידיה בין שערותיה על מנת להפריד בין השערות, ותטבול. גם כאן יש לשים לב לתאם עם הבלנית או לחילופין לברר את שעות פתיחת המקווה ולהקפיד להגיע בזמנים הנכונים. הטבילה תיעשה אחר צאת הכוכבים.

טבילה בליל שבת

כאמור לעיל בסעיף הקודם, תחפוף בערב החג הראשון (דהיינו ביום רביעי לפני כניסת החג), תאסוף שערותיה על מנת למנוע קשרים, תשמור עצמה מכל דבר שיכול לגרום לחציצה במהלך החג, ותטבול אחר צאת הכוכבים.

לפני כניסת שבת תרחץ כל גופה במים חמים (כנ"ל) ותעיין בידה בכל גופה ובין שערותיה (אין פעולה זו מחליפה את החפיפה לפני החג הראשון), לראות שאין שום דבר חוצץ עליה.

טובלים אחר כניסת השבת כבכל טבילה בערב שבת, וכאמור לעיל תוך הקפדה על זמנים.

אכילת דברים הגורמים לחציצה

בשולחן ערוך כתב כי יש להקפיד ולהימנע מאכילת מאכלים ביום הטבילה העלולים לגרום לחציצה בין השיניים, בכל אופן ניתן לאכול בשר ושאר דברים ביו"ט משום שמחת יום טוב, אלא שיש להקפיד להסירם לפני הטבילה. אם אינה חוששת שתפצע עצמה בפייה יכולה להסיר השאריות עם קיסם שיניים או חוט דנטלי (שתחתוך ותכין לפני החג והשבת), ואם עלול הדבר לגרום לפציעה בחניכיים תשתמש עם מברשת שיניים רכה. בכל אופן יש להימנע ממאכלים שבאופן ברור יגרמו לחציצה ויהיה קושי רב להסירם.

עיון בגופה

כיון שהורחקה החפיפה מהטבילה, על האשה לבצע בדיקה בראייה ומישוש כל גופה סמוך לטבילה, וכך לקיים את החובה של בדיקה לפני הטבילה על מנת שלא תהיה חציצה.

בדיקות והפסק טהרה

כאמור לעיל אין לדחות את הטבילה בראש השנה ובשבת הסמוכה, ואף אין לדחות את עשיית הפסק טהרה והבדיקות במהלך ימים אלו. ועל כן, אשה שצריכה לעשות הפסק טהרה, יכולה להדיח ולרחוץ את אותו מקום במים חמים, ולעשות הפסק טהרה ומוך כרגיל.

כמו כן אין לדחות או להימנע מעשיית הפסק טהרה בערב שבת אע"פ שלפי החשבון הרגיל אמורה לצאת הטבילה בערב יום הכיפור (אלא שהטבילה תיעשה במוצאי יום כיפורים).

מצוות עונה

גם בראש השנה יש מצוות עונה בליל טבילה, וראוי ונכון כי הבעל יטבול למחרת לפני התפילה.